

Додаток 3

до наказу від _____ № _____

Порядок

дій особового складу ланки обслуговування сховищ та найпростіших укриттів за сигналами і командами цивільного захисту

Заповнення укриття проводиться за сигналами цивільного захисту. Для швидкого заповнення укриття особи, що укриваються, повинні заздалегідь вивчити маршрути руху. Напрямок руху до укриття від місць масового перебування людей слід вказувати покажчиками маршруту руху, вивішеними чи намальованими на видимих місцях.

У нічний час написи, покажчики і входи повинні бути освітлені або дубльовані світловими покажчиками.

Особи, що укриваються, повинні прибувати в укриття із дводобовим запасом продуктів у поліетиленовій упаковці та мати при собі найнеобхідніші речі. Забороняється приносити в укриття легкозаймисті речовини або речовини, що мають сильний запах, а також громіздкі речі, приводити тварин.

Заповнювати укриття необхідно організовано, без метушні. Розміщення людей у відсіках покладаються на особовий склад формувань з обслуговування укриття. Осіб, що прибули з дітьми, розміщують в окремому відсіку чи у місці, спеціально відведеному для них. Дітей, людей похилого віку і людей з поганим самопочуттям розміщують у медичній кімнаті або біля огорожувальних конструкцій і ближче до повітроводів. Розміщення здійснюється, як правило, за штатним розписом (кафедра, факультет, відділ, служба), місця розміщення таких груп позначають табличками відповідного змісту.

Особи, що укриваються, повинні виконувати вказівки особового складу формування, надавати їм необхідну допомогу.

Закриття захисно-герметичних та герметичних дверей сховищ виконується за командою начальника ЦЗ об'єкта або, не чекаючи його команди, після заповнення усієї місткості укриття, командиром ланки обслуговування сховищ та укриттів.

Під час перебування людей в укритті контролюються такі параметри повітряного середовища: температура, вологість, вміст у повітрі двоокису вуглецю, окису вуглецю і кисню.

Для оцінки стану здоров'я осіб, що укриваються, при різних рівнях факторів перебування в укриттях необхідно керуватись таким:

Температура повітря від 0°C до 30°C, концентрація двоокису вуглецю до 3% кисню – до 17%, окису вуглецю – 30 мг/м³ є допустимими і не потребують проведення додаткових заходів;

температура повітря у діапазоні від 31°C до 33°C, концентрація двоокису вуглецю – 4%, кисню – 16%, окису вуглецю – 50-70 мг/ м³ потребують обмеження фізичних навантажень і посилення медичного спостереження за станом здоров'я.

Параметри основних факторів повітряного середовища шкідливі для подальшого перебування осіб, що укриваються в укритті:

температура повітря – вище 33°C; концентрація двоокису вуглецю – 5% і вище; вміст кисню в повітрі – 14% і нижче; вміст окису вуглецю – 100 мг/ м³ і вище.

У разі досягненні таких рівнів одного або декількох факторів необхідно вжити усіх можливих заходів для приведення параметрів повітряного середовища у відповідність вимогам, при неможливості – організувати виведення осіб, що укриваються, із укриття.

Прибирання приміщень укриття проводиться двічі на добу. Особлива увага приділяється обробці санітарних вузлів 0,5% розчином дві треті основної солі гіпохлориту кальцію (далі – ДТС-ГК). Після відвідання санвузлів руки дезінфікуються 0,3% розчином хлораміну. Взуття після виходу з санвузлів дезінфікують шляхом обтирання його об мати, просочені 0,5% розчином хлораміну. У мішки, заповненні сміттям та відходами, слід додати один із хімічних консервантів із розрахунку на один кілограм відходів: параформану – 8 г, сірчано-кислої міді – 55 г, бромистої міді – 28 г, паронітрофенолу – 13 г.

В укритті забороняється палити, шуміти, запалювати без дозволу гасові лампи, свічки. Не слід ходити у приміщеннях без особливої необхідності, необхідно дотримуватись дисципліни, якнайменше рухатися. Слід організувати позмінний відпочинок людей на місцях, обладнаних для лежання. Для повноцінного відпочинку можна тримати в укритті або брати з собою легкі підстилки і невеликі подушки з поролону, губчатої гуми або іншого синтетичного матеріалу.

Оповіщення осіб, що укриваються, про обстановку поза укриттям і про сигнали та команди здійснюється командиром ланки обслуговування сховищ та найпростіших укриттів або безпосередньо через радіотрансляційну мережу. Вихід із укриття здійснюється за командою “Відбій” (після уточнення обстановки у районі укриття, а також у випадках вимушеної евакуації у порядку, який устанавлюється командиром ланки з обслуговування укриття).

Вимушена евакуація із укриття проводиться:

при пошкодженнях укриття, що виключають подальше перебування у ньому осіб, що укриваються;

при підтопленні укриття;

при пожежі в укритті і утворенні у ньому небезпечних концентрацій шкідливих газів;

при досягненні граничнодопустимих параметрів повітряного середовища.

Евакуація із заваленого укриття

Для евакуації осіб, що укриваються, при заваленні основних та аварійних виходів спочатку потрібно в'яснити можливість евакуації через оголовок аварійного виходу (для захисної споруди).

У разі необхідності пробиття отворів в огорожувальних конструкціях необхідно визначити за планом споруди оптимальне місце улаштування отвору як щодо мінімального обсягу робіт, так і зручності евакуації. При відсутності аварійних виходів необхідно завчасно ззовні стіни вирити траншею та засипати її піском, місце евакуації зсередини окреслити прямокутником.

Начальник відділу
з питань цивільного захисту

Юрій НЕСТЕРЕНКО